رویداد

۳۰ درصد برق کشور در بورس انرژی معامله شد

محمدنظیفی مدیرعامل بورس انرژی ایران در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان، با تشریح آخرین وضعیت معاملات برق در این بورس گفت: بورس انرژی طی سال‌های گذشته میزبان بازار برق کشور بوده و در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ حدود ۳۰ درصد از برق معامله‌شده در سطح کشور از طریق این بورس انجام شده است.او افزود: از مجموع معاملات برق در بورس انرژی، بخش قابل توجهی معادل حدود ۹۰ درصد در تابلوی برق عادی انجام شده و باقی معاملات نیز در تابلوی برق سبز و تابلوی برق آزاد صورت گرفته است. امسال مجموع برق معامله‌شده در بورس انرژی ایران به حدود ۲۰ تراوات‌ساعت رسیده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته فاصله دارد و کمتر است. مدیرعامل بورس انرژی ابراز امیدواری کرد با توجه به تأکید ماده ۴۳ بند «ب» برنامه هفتم برای میزبانی ۶۰ درصد معاملات برق کشور در بورس انرژی، حجم معاملات برق در ماه‌های آینده افزایش یابد.او همچنین به وضعیت قیمت‌ها در تابلوهای مختلف برق اشاره کرد و گفت: میانگین قیمت برق در معاملات امسال در تابلوی برق عادی حدود ۳۲۸ تومان، در تابلوی برق سبز حدود ۷۹۰۰ تومان و در تابلوی برق آزاد حدود ۵۶۰۰ تومان بوده است. قیمت‌ها در تابلوهای سبز و آزاد نسبت به سال گذشته کاهش داشته که می‌تواند نشانه‌ای از بهبود شرایط عرضه برق در کشور باشد.مدیرعامل بورس انرژی تأکید کرد: این ارقام میانگین قیمت هستند و در همه جلسات معاملاتی به همین سطح محدود نمی‌شوند؛ در برخی روزها قیمت‌ها پایین‌تر یا بالاتر از این اعداد کشف شده که این موضوع ناشی از ماهیت رقابتی بازار برق است.او با اشاره به استقبال صنایع از معاملات برق در بورس انرژی گفت: بسیاری از صنایع، به‌ویژه در زمان‌هایی که احتمال محدودیت یا قطعی برق افزایش می‌یابد، به سمت خرید از تابلوهای بورس انرژی حرکت می‌کنند؛ موضوعی که می‌تواند به نوسان طبیعی قیمت‌ها نیز منجر شود؛ از سوی دیگر در مقاطعی که تولیدکنندگان برق برای دسترسی سریع‌تر به نقدینگی به عرضه در بورس انرژی روی می‌آورند، فشار عرضه افزایش پیدا می‌کند که این نیز بخشی از سازوکار طبیعی بازار است. مدیرعامل بورس انرژی در پایان تأکید کرد: مهم‌ترین مزیت بازار برق در بورس انرژی شفافیت معاملات، انضباط مالی صنعت برق و قطعیت تحویل انرژی برای خریداران است؛ بورس انرژی با حمایت وزارت نیرو خود را متعهد می‌داند که برق معامله‌شده در این بازار بدون تردید و مطابق قرارداد به خریداران تحویل شود؛ موضوعی که برای صنایع و اقتصاد کشور اهمیت راهبردی دارد.

کارنامه توزیع سود بازار سرمایه در فصل بهار

روابط عمومی سپرده‌گذاری مرکزی اعلام کرد: در فصل بهار امسال، ۱۵۴ ناشر در مجموع ۲۱ هزار و ۵۰۷ میلیارد و ۷۱ میلیون تومان سود جاری، سنواتی و حق تقدم را به صورت متمرکز و بدون نیاز به مراجعه حضوری سهامداران، به حساب ۷ میلیون و ۶۸۴ هزار و ۷۵۷ سهامدار از طریق اطلاعات سامانه «سجام» واریز کردند.از ۲۱ هزار و ۵۰۷ میلیارد و ۷۱ میلیون و ۸۷۵ هزار تومان سود پرداخت شده، ۱۹ هزار و ۲۰۵ میلیارد و ۷۷۶ میلیون تومان سود جاری متعلق به ۱۱۷ ناشر برای ۷ میلیون و ۷۹ هزار و ۹۸۵ سهامدار و به میزان ۲ هزار و ۳۰۱ میلیارد و ۲۹۵ میلیون تومان سود سنواتی و حق تقدم متعلق به ۳۷ ناشر برای ۶۰۴ هزار و ۷۷۲ سهامدار از بستر اطلاعات سامانه جامع اطلاعات مشتریان (سجام) به حساب سرمایه‌گذاران واریز شده است.سامانه «سجام» (سامانه جامع اطلاعات مشتریان) به عنوان یک بستر ملی و یکپارچه، فرآیندهای حضور در بازار سرمایه را برای تمام فعالان (اعم از حقیقی و حقوقی) آسان کرده است. مکانیزم «واریز متمرکز سود» از طریق «سجام» اکنون به یک استاندارد الزام‌آور در بازار سرمایه ایران تبدیل شده است. ترجیح ناشران برای استفاده از بستر «سجام»، نرخ رسوب پول در حساب شرکت‌ها را به‌شدت کاهش داده است.هر فرد تنها یک‌بار با ثبت اطلاعات خود در این سامانه و انجام احراز هویت، می‌تواند از خدمات متنوعی شامل «دریافت سودهای جاری، سنواتی و سود سهام عدالت، صدور کد معاملاتی و ورود رسمی به بازار سرمایه، دسترسی به درگاه ذی‌نفعان بازار سرمایه، مشاهده دارایی‌ها، دریافت گواهی سهام، فهرست مجامع، و سایر خدمات الکترونیک» بهره‌مند شود.

چرا بورس در روزهای اخیر ریخت؟

بهناز اکبرپور، کارشناس بازار سرمایه در این خصوص گفت: دلیل اصلی این جو منفی، شایعاتی بود که درباره افزایش نرخ سود سپرده‌های بانکی منتشر شد. در روزهای اخیر صحبت از این بود که ممکن است نرخ سود رسمی از ۲۳ درصد به اعداد بالاتری برسد و حتی برخی از نرخ ۴۰ درصدی صحبت می‌کردند.وی اظهار کرد: اما اگر شرایط فعلی اقتصاد را بررسی کنیم، می‌بینیم که این موضوع چندان هم اتفاق تازه‌ای نیست. در حال حاضر صندوق‌های درآمد ثابت و اوراق اخزا بازدهی نزدیک به ۴۰ درصد دارند. همچنین شرکت‌ها و فعالان اقتصادی مدت‌هاست برای دریافت تسهیلات بانکی یا تأمین مالی، هزینه‌هایی بالاتر از ۳۵ تا ۴۰ درصد پرداخت می‌کنند؛ بنابراین اگر نرخ سود بانکی هم افزایش پیدا کند، در واقع فقط شرایطی را به رسمیت می‌شناسد که از قبل در بازار وجود داشته و قرار نیست هزینه جدیدی به اقتصاد یا بازار سرمایه تحمیل کند.این کارشناس بازار سرمایه توضیح داد: در مقابل، وضعیت شرکت‌های بورسی همچنان امیدوارکننده است. گزارش فروش بسیاری از شرکت‌ها در خرداد عملکرد خوبی داشته و انتظار می‌رود صورت‌های مالی سه‌ماهه نیز نتایج مطلوبی را نشان دهد. اکبرپور تاکید کرد: از طرفی افزایش نرخ دلار در بازار آزاد می‌تواند به مرور باعث رشد نرخ دلار حواله شود که این موضوع برای سودآوری بسیاری از شرکت‌های بورسی، به‌ویژه شرکت‌های صادرات‌محور، خبر مثبتی است.وی تشریح کرد: به همین دلیل، افت امروز را نباید به معنای تغییر مسیر بازار یا شروع یک روند نزولی طولانی دانست. چنین اصلاح‌هایی در هر روند صعودی طبیعی است و معمولاً به بازار فرصت می‌دهد تا پس از یک دوره رشد، دوباره تعادل پیدا کند. اگر فضای هیجانی روزهای اخیر فروکش کند، احتمال زیادی وجود دارد که سرمایه‌گذاران دوباره به سمت سهام ارزنده و شرکت‌هایی با سودآوری مناسب و p/e آینده‌نگر جذاب متمایل شوند.اکبرپور در نهایت گفت: هرچند بازار امروز تحت فشار قرار گرفت، اما عوامل بنیادی همچنان از بورس حمایت می‌کنند.

«تعادل» روند معاملات بازار سهام را بررسی می‌کند

بورس در فاز اصلاح آرام

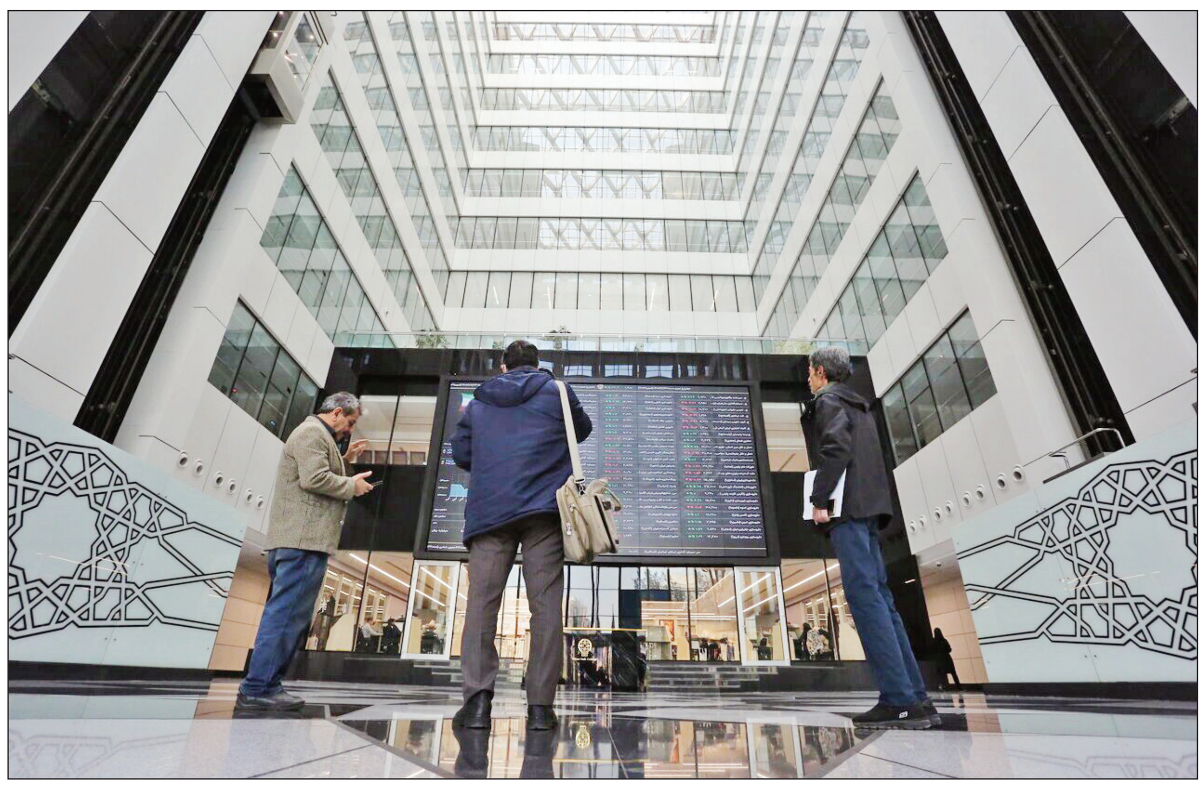

شاخص‌های بازار سرمایه روز گذشته نیز حرکت نوسانی داشتند و توانستند نمایشی به یادماندنی از خود برجای بگذارند. بررسی روند معاملات نشان می‌دهد که روز گذشته میزان سرخ پوشی بازار در مقایسه با روز قبل آن کمتر بود و بازار آرام آرام با سرعت کم در حال تعدیل قیمت‌هاست.

کارشناسان و تحلیلگران عقیده دارند که یکی از دلایل سرخ پوشی بازار سهام، افزایش نرخ بهره، تغییر متغیرهای سیاسی و همچنین افزایش نرخ در بازارهای طلا و دلار است. به گفته این گروه بازار هم‌اکنون در حال استراحت است، پس از این استراحت دوباره شاهد سبزپوشی یکپارچه بازار سهام خواهیم بود.

معاملات روز دوشنبه در مقایسه با روز یکشنبه متعادل‌تر بود و می‌توان گفت که بازار به سمت و سوی سبزی و تعادل در حال قدم برداشتن است و آرام آرام از ریسک‌هایی که روی آن سایه افکنده فاصله می‌گیرد.

برخی از کارشناسان عقیده دارند که به علت تعطیلات پیش رو در هفته آینده نیز این هفته شرایط بازار چندان مثبت نخواهد شد. البته هنوز مشخص نیست هفته آینده بورس تعطیل است یا خیر اما همین تعطیلات باعث واکنش بازار سهام می‌شود و به عقیده این گروه احتمالا بازار تا پایان هفته چنین شرایطی را تجربه کند.

در حالی که طی ساعات گذشته شایعات مختلفی درباره تعطیلی یا ادامه فعالیت بازار سرمایه در روزهای شنبه و یکشنبه آینده در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، امیر لعلی مدیر روابط عمومی سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد که تاکنون هیچ تصمیم نهایی در این خصوص اتخاذ نشده است.موضوع تعطیلی یا ادامه فعالیت بازار سرمایه هنوز به جمع‌بندی نرسیده و هیچ‌یک از اخبار و شایعات منتشرشده در فضای مجازی مورد تأیید سازمان بورس نیست. بر این اساس، وضعیت نهایی معاملات بورس در روزهای شنبه و یکشنبه آینده، پس از تصمیم هیات‌مدیره سازمان بورس به صورت رسمی اعلام خواهد شد. مساله اساسی اینجاست این تعطیلات نیز به نوعی می‌تواند تعیین‌کننده مسیر بازار سرمایه باشد؛ تجربه بازار سهام نشان می‌دهد که همواره در دوره تعطیلات بورس با روند اصلاحی مواجه است و این موضوع می‌تواند روی روند بازار سهام نیز تاثیرگذار باشد.

بازار از دریچه معاملات

بورس تهران در معاملات روز دوشنبه رفتاری دوگانه و حتی متناقض داشت، به گونه‌ای که از یک‌سو نمادهای شاخص‌ساز و بزرگ بازار تحت فشار عرضه قرار گرفتند و از سوی دیگر، نمادهای کوچک و متوسط با اقبال نسبی خریداران مواجه شدند.

بر همین اساس در پایان داد و ستدهای روز اخیر، شاخص کل بورس با افت ۱۷ هزار و ۴۵۴ واحدی معادل ۰.۳۴ درصد کاهش داشت و در تراز ۵ میلیون و ۵۸ هزار و ۱۲۶ واحدی ایستاد. در مقابل، شاخص کل هم‌وزن با ثبت رشد ناچیز هزار و ۸۱۱ واحدی معادل ۰.۱۴ درصد افزایش به سطح یک میلیون و ۳۱۹ هزار و ۴۲ واحد رسید. این روند معاملات نشان می‌دهد که همچنان نمادهای کوچک و خرد بازار در جذب نقدینگی پیروز میدان هستند.

رصد آمارهای معاملاتی نشان می‌دهد هرچند بازار نسبت به روزهای پرالتهاب و ریزشی گذشته آرامش نسبی به خود گرفته و ۶۴ درصد از کل نمادها در محدوده مثبت به کار خود پایان داده‌اند، اما جریان نقدینگی همچنان شرایط خوبی ندارد.

ثابت نقدشوندگی بازار

ارزش معاملات خرد بازار سهام در این روز به رقم ۳۳ هزار و ۹۷۹ میلیارد تومان رسید. ثبت این رقم نشان‌دهنده آن است که با وجود سایه انداختن ابهامات بسیار بر روی بازار، معامله‌گران همچنان فعال هستند و گردش پول در جریان است. همچنین حجم معاملات بازار روی عدد ۶۶.۹ میلیارد برگه سهم ایستاد که نشان‌دهنده نقدشوندگی بالای بازار در شرایط کنونی است؛ موضوعی که پیش از این دور از انتظار بسیاری از تحلیلگران و فعالان بازار بود.

با این حال، مساله نگران‌کننده در معاملات روز اخیر، تداوم خروج پول حقیقی از بازار سهام بود. بررسی‌ها نشان می‌دهد روز دوشنبه بالغ بر ۴.۸ هزار میلیارد تومان نقدینگی از سوی معامله‌گران حقیقی از گردونه معاملات خارج شده است. اگرچه این میزان خروج نقدینگی نسبت به روزهای اوج بحران در سطوح پایین‌تری قرار دارد، نشان می‌دهد که همچنان برخی از سهامداران ترس ریسک دارند و در زمان‌هایی که ریسک‌های خاص در بازار افزایش پیدا می‌کند به فکر سیو سود یا خروج از بازار می‌افتند.

بازگشت خودرویی‌ها به بازار

یکی از رویدادهای مهم بازار روز دوشنبه را، بازگشت دو نماد پرطرفدار گروه خودرویی یعنی «خودرو» ایران‌خودرو و «خساپا» سایپا به چرخه معاملات پس از توقف بود. با این حال بازگشایی این دو نماد نتوانست آنچنان که باید جریان ورود پول را تحریک کند و به ترتیب ۴۵ و ۴۴ میلیارد تومان خروج پول حقیقی در کارنامه این دو لیدر سنتی بازار ثبت شد. در مجموع، کل گروه خودرویی در این روز با افت ۱۲۹ میلیارد تومانی نقدینگی حقیقی مواجه شد. در میان سایر نمادها، هلدینگ «شستا» با جذب ۲۲۹ میلیارد تومان پول حقیقی، در صدر جدول نمادهای محبوب معامله‌گران خرد از حیث ورود نقدینگی قرار گرفت. در نقطه مقابل، نماد «فارس» صنایع پتروشیمی خلیج فارس با خروج ۳۱۵ میلیارد تومانی پول حقیقی، بیشترین فشار فروش را از سوی سهامداران خرد متحمل شد و عنوان صدرنشین خروج پول را به خود اختصاص داد. بررسی تفکیک شده و جزئی رفتار حقیقی‌ها به تفکیک صنایع و ابزارهای مالی نشان‌دهنده تغییر جهت نقدینگی در بخش‌های خاص بازار است. بیشترین خروج پول از صنایع بزرگ و ریالی-دلاری بدین شکل بود که سیمانی‌ها ۲۵۵ میلیارد تومان، بانک‌ها ۲۵۳ میلیارد تومان، شیمیایی‌ها ۲۱۹ میلیارد تومان، صندوق‌های اهرمی ۱۷۳ میلیارد تومان، فلزات اساسی ۱۵۱ میلیارد تومان، و درنهایت صندوق‌های سهامی ۵۳ میلیارد تومان با خروج نقدینگی مواجه شدند.

در سمت مقابل، برخی از گروه‌ها با اقبال خریداران حقیقی مواجه شدند. در صدر این گروه‌ها، صندوق‌های بخشی با جذب ۲۸۹ میلیارد تومان قرار داشتند. همچنین گروه دارویی با جذب ۱۸۷ میلیارد تومان و گروه فرآورده‌های نفتی پالایشی‌ها با ورود ۹۷ میلیارد تومان نقدینگی، روز نسبتاً قابل قبولی را پشت سر گذاشتند. صنایع چندرشته‌ای صنعتی با ۷ میلیارد تومان و گروه معدنی با ۱۸۳ میلیون تومان ورود پول، تغییرات جزئی مثبتی را ثبت کردند.

روند روبه بالای فرابورس

در بازار فرابورس وضعیت تا حدودی مساعدتر از بورس تهران بود. شاخص کل فرابورس با رشد ۱۶۸ واحدی، خود را به تراز ۳۸ هزار و ۶۲۳ واحد رساند. ارزش کل معاملات فرابورس رقم قابل توجه ۳۳۴.۳ هزار میلیارد تومان را ثبت کرد. از این میزان، ۴.۸ هزار میلیارد تومان سهم بازار سهام معاملات خرد و بلوکی بود. همچنین ۵۷۶.۸ میلیارد تومان به معاملات اوراق مالی اسلامی اختصاص یافت و ۳۱۴.۸ میلیارد تومان نیز ارزش عملیات بازار باز بانک مرکزی در این بازار بود که نشان‌دهنده عمق معاملاتی بالا در بازار بدهی و عملیات پولی است.

اگرچه روز دوشنبه به لحاظ آماری تعداد نمادهای مثبت بازار ۶۴ درصد حاکی از فروکش کردن هیجان فروشِ سنگینِ روز قبل، ناشی از ریسک‌های سیاسی و ژئوپلیتیک بود، اما کارشناسان عقیده دارند این صعودهای پراکنده به معنای پایان قطعی دوره اصلاح بازار نیست.

در حال حاضر دو ریسک عمده، معامله‌گران را در وضعیت انتظار قرار داده است؛ نخست احتمال تعطیلی بازار در هفته آینده که گمانه‌زنی‌ها درباره تعطیلی احتمالی موقت بازار، انگیزه خریداران برای ورود به موقعیت‌های جدید را کاهش داده است.دومین مورد نیز شایعات افزایش نرخ سود بانکی؛ احتمال افزایش مجدد نرخ سود سپرده‌ها یا انتشار اوراق با نرخ بالا، به عنوان رقیب سنتی بازار سرمایه، ترس از خروج بیشتر نقدینگی از بخش مولد اقتصاد به سمت بازار پول را تقویت کرده است.به‌طور کلی تحلیلگران بازار سرمایه بر این باورند که بورس تهران در یک نقطه عطف یا دوره گذار قرار دارد. بازگشت نسبی تقاضا به تک‌نمادها و صنایع کوچک‌تر نشان می‌دهد که ارزندگی قیمت‌ها در برخی سهم‌ها به سطوح جذابی رسیده است، اما ابهامات کلان اقتصادی مانع از آن می‌شود که خریداران بزرگ اقدام به خریدهای تهاجمی کنند. تا زمانی که ریسک‌های مربوط به سیاست‌های پولی همانند نرخ سود و تصمیمات ناظر بازار شفاف نشود، رفتار کج‌دار و مریز شاخص‌ها و نوسانات محدود در کانال‌های فعلی محتمل‌ترین سناریوی پیش‌رو خواهد بود.

مصوبات کمیته فقهی سازمان بورس برای بهبود ساز و کارها

مجید پویان‌مهر، رییس اداره مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار، در نشست تخصصی «توسعه تامین مالی جمعی منطبق با شریعت اسلام در بازار سرمایه»، با اشاره به ضرورت هم‌فکری برای توسعه جمعی در بازار سرمایه گفت: مسیر طراحی‌شده برای توسعه ابزارهای مالی جمعی باید از منظر اجرایی و فقهی مورد بررسی قرار گیرد تا میزان قابلیت اجرا و اثرگذاری آن بر رشد بازار سرمایه مشخص شود.

دبیر کمیته تخصصی فقهی سازمان بورس با اشاره به تجربه‌های بین‌المللی از جمله گزارش‌های نهادهای مالی اسلامی در مالزی، تاکید کرد: بازار سرمایه ایران با تکیه بر چارچوب‌های قانونی و ملاحظات شریعت، توانسته زمینه توسعه محصولات مالی متنوع و منطبق با اصول فقهی را فراهم کند.

پویان‌مهر تأمین مالی جمعی را یکی از ابزارهای مهم و شاخص در بازار سرمایه ایران ارزیابی کرد و افزود: این ابزار در سال‌های اخیر با مشارکت فعال نهادهای مالی و فعالان بازار، به یکی از مسیرهای موثر تأمین مالی بنگاه‌ها تبدیل شده است.

او با اشاره به نقش کمیته فقهی سازمان بورس تأکید کرد: در این کمیته، موضوعات مختلف مرتبط با تأمین مالی جمعی بررسی شده و مصوباتی برای بهبود سازوکارها و توسعه ابزارهای مرتبط ارایه شده است که می‌تواند مسیر گسترش این بازار را هموارتر کند.

به گفته پویان‌مهر، با اجرای مصوبات اخیر و گام‌های بعدی در آینده، بستر لازم برای توسعه بیشتر تأمین مالی جمعی و طراحی ابزارهای متنوع‌تر در این حوزه فراهم خواهد شد.

تأمین مالی جمعی در مسیر توسعه

رییس اداره نظارت بر بورس‌های سازمان بورس و اوراق بهادار با تشریح آخرین وضعیت مقررات و برنامه‌های توسعه‌ای در حوزه تأمین مالی جمعی اعلام کرد: ابزار تامین مالی جمعی، به معنای جمع‌آوری وجوه خرد از تعداد زیادی سرمایه‌گذار برای تأمین مالی کسب‌وکارها و پروژه‌های نیازمند به سرمایه است؛ روشی نوین که طی سال‌های اخیر در فرابورس ایران توسعه یافته و از مدل‌های سنتی تأمین مالی فاصله گرفته است.

علیرضا صادقی با اشاره به تاریخچه جهانی این ابزار افزود: نخستین نمونه‌های تأمین مالی جمعی به سال ۱۹۹۷ و فعالیت یک گروه موسیقی برای تأمین هزینه‌های برگزاری کنسرت بازمی‌گردد که آغازگر توسعه این روش در جهان محسوب می‌شود.

رییس اداره نظارت بر بورس‌های سازمان بورس و اوراق بهادار ضمن اشاره به مقررات فعلی این حوزه تاکید کرد: دستورالعمل تأمین مالی جمعی در سال ۱۳۹۷ به تصویب شورای عالی بورس رسیده و اختیار اصلاح مفاد دستورالعمل مذکور به هیات‌مدیره سازمان بورس تفویض شده است. بر همین اساس، نیز پیشنهادهای اصلاحی فرابورس و سایر نهادها به سازمان بورس ارسال شده و در حال بررسی کارشناسی است.

او با بیان اینکه مطابق مفاد دستورالعمل تامین مالی جمعی، کارگروهی تخصصی برای این حوزه تشکیل شده است، توضیح داد: کارگروه تأمین مالی جمعی متشکل از ۵ عضو شامل نماینده رییس سازمان، ۲ نماینده از فرابورس و یک کارشناس حوزه تأمین مالی است که وظایفی از جمله تعیین سقف تأمین مالی طرح‌ها، صدور و تمدید مجوز فعالیت سکوها و نظارت بر فرآیندها را بر عهده دارد.

صادقی افزود: در حال حاضر سقف تأمین مالی برای هر طرح و همچنین صدور، تمدید و لغو مجوز موافقت اصولی برای عامل در این کارگروه تعیین می‌شود و فرآیندهای نظارتی و اجرایی نیز در چارچوب مصوبات آن انجام می‌گیرد.

او در تشریح ارکان تأمین مالی جمعی گفت: این فرآیند شامل ۴ رکن اصلی است؛ سکو یا عامل اجرایی، متقاضیان تأمین مالی، سرمایه‌گذاران و خود طرح تأمین مالی که هر یک نقش مشخصی در اجرای این مدل دارند.

رییس اداره نظارت بر بورس‌های سازمان بورس و اوراق بهادار درباره فرآیند اجرایی این ابزار افزود: طرح پس از ارایه به سکو و انجام ارزیابی‌های لازم، در صورت تأیید وارد مرحله انعقاد قرارداد و اخذ ضمانتنامه می‌شود. سپس برای ایجاد نماد اختصاصی به فرابورس ارسال شده و پس از جذب سرمایه، منابع جمع‌آوری شده به متقاضی پرداخت می‌شود. در نهایت نیز اصل سرمایه به همراه سود به سرمایه‌گذاران بازگردانده می‌شود.

او به موضوع کارمزدهای این ابزار اشاره کرد و گفت: در حال حاضر کارمزد خدمات سکوها تا سقف ۴ درصد ارزش تامین مالی و تا سقف ۳۰۰۰ میلیون ریال و کارمزد فرابورس نیم درصد ارزش تامین مالی متقاضی و تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال تعیین شده است، با این حال پیشنهادهایی برای بازنگری این نرخ‌ها ارایه شده که در حال بررسی کارشناسی قرار دارد.

صادقی در ادامه به برنامه‌های توسعه‌ای این ابزار پرداخت و افزود: موضوعاتی از جمله بررسی درخواست ایجاد معاملات ثانویه گواهی شراکت، توسعه تأمین مالی جمعی مبتنی بر مدل‌های جدید و همچنین راه‌اندازی تأمین مالی جمعی ارزی در دستور کار قرار دارد. او تاکید کرد: اجرای این طرح‌ها مستلزم اصلاحات مقرراتی، بررسی‌های حقوقی و فقهی و همچنین هماهنگی با نهادهایی مانند بانک مرکزی است. در صورت نهایی شدن مصوبات و مقررات مربوط اطلاع‌رسانی به فعالان بازار سرمایه صورت خواهد پذیرفت.

تأمین مالی جمعی ابزاری سریع و منعطف برای تأمین مالی بنگاه‌ها

محمدرضا سیمیاری، کارشناس اداره مطالعات مالی اسلامی مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار هم با اشاره به مصوبات کمیته تخصصی فقهی در خصوص تأمین مالی جمعی در ۴ بهمن ۱۴۰۲ و ۲ اردیبهشت ۱۴۰۵ تاکید کرد: از نظر کمیته تخصصی فقهی، وجوه جمع‌آوری شده در فرآیند تأمین مالی جمعی با استفاده از عقود مبادله‌ای (مانند مرابحه و اجاره که دارای بازده ثابت هستند) و عقود مشارکتی (مانند مشارکت و مضاربه که دارای بازده متغیر هستند) به‌متقاضی قابل تخصیص است.او افزود: در حال حاضر، دستورالعمل تأمین مالی جمعی تأکید دارد که متقاضی و تأمین‌کنندگان شریک هستند. بر این اساس عقد پایه‌ای که دستورالعمل اجازه می‌دهد در فرآیند تخصیص وجوه به متقاضی استفاده شود، مشارکت است.

سیمیاری ادامه داد: در عقود مشارکتی، تضمین اصل سرمایه توسط متقاضی از نظر فقهی قابل قبول است، اما استفاده از شروط ضمن عقد یا سازوکارهایی که به محدودسازی یا تثبیت معنادار نرخ سود منجر شود، محل اشکال است و کمیته فقهی سازمان در مصوبه ۲ اردیبهشت ۱۴۰۵ بیان می‌کند از به کارگیری این موارد پرهیز شود.

او افزود: بر همین اساس چنان‌چه به‌صورت دوره‌ای مبالغی به تأمین کنندگان (سرمایه‌گذاران) پرداخت شود، لازم است در انتهای دوره سود واقعی و قطعی محاسبه شده و مابه‌التفاوت آن به تأمین کنندگان پرداخت شود. چنان‌چه در قرارداد شرط شود این مابه‌التفاوت به نسبت مشخصی بین متقاضی و تأمین کنندگان تقسیم شود، لازم است این نسبت به گونه‌ای باشد که در عرف، تسهیم تلقی شود. برای مثال، عرف نسبت ۹۹ درصد و یک درصد را تسهیم تلقی نمی‌کند اما نسبت ۸۰ درصد و ۲۰ درصد را تسهیم تلقی می‌کند. همچنین بر اساس نظر کمیته فقهی، از سایر روش‌ها که قرارداد را از فضای مشارکت خارج می‌کند، مانند مصالحه بلاعوض یا هبه غیرمعوض در خصوص مابه‌التفاوت باید پرهیز شود.

سیمیاری تأکید کرد: به نظر می‌رسد اگر توزیع سود حاصل از اجرای طرح به صورت واقعی انجام شود، می‌تواند برای سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر جذابیت ایجاد کرده و به رونق این ابزار مالی کمک کند.

او افزود: برای سرمایه‌گذاران ریسک‌گریز نیز می‌توان از ظرفیت عقود مبادله‌ای استفاده کرد که بازده ثابت و معینی را به همراه دارند و از نظر کمیته فقهی نیز بلامانع است.

کارشناس اداره مطالعات مالی اسلامی مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس گفت: بخش قابل توجهی از نیازهای متقاضیان را می‌توان در قالب عقود مبادله‌ای پاسخ داد و در صورت توسعه این رویکرد، امکان آموزش و برگزاری کارگاه‌های تخصصی نیز توسط اداره مطالعات مالی اسلامی وجود دارد.

او تاکید کرد: تأمین مالی جمعی ابزاری سریع و منعطف برای تأمین مالی بنگاه‌ها به‌ویژه کسب‌وکارهایی است که شرایط تأمین مالی از طریق سایر بازارها و ابزارها را ندارند و چنان‌چه در حالت مطلوب، عقود مشارکتی و مبادله‌ای در این فرآیند به‌درستی به کار گرفته و اجرا شود، این ظرفیت را دارد که در جهت حمایت از تولید و تحقق اقتصاد مقاومتی نقش بسیار موثری ایفا کند.

اخبار

کدام صنایع بورسی از افزایش نرخ بهره آسیب را می‌بینند؟

صدای بورس | محمدحسین علی‌بخشی، کارشناس بازار سرمایه، وضعیت بازار سهام در صورتی که بهره بانکی افزایش یابد را اینگونه توصیف کرد و گفت: اگر بانک‌ها بتوانند سود بدون ریسک ۴۰ درصدی به سپرده‌گذاران پرداخت کنند، طبیعی است که بخشی از سرمایه‌گذاران به جای پذیرش ریسک بازار سرمایه پول خود را به سمت سپرده‌های بانکی یا صندوق‌های درآمد ثابت منتقل کنند. نتیجه اولیه چنین اتفاقی، خروج نقدینگی از بورس و افزایش فشار فروش در بازار خواهد بود. وی اثر افزایش نرخ سود را به خروج پول از بورس محدود ندانست و عنوان کرد: نرخ سود بدون ریسک یکی از مهم‌ترین متغیرها در ارزش‌گذاری سهام است. هرچه نرخ سود بدون ریسک بالاتر برود، ارزش فعلی سودهای آینده شرکت‌ها کاهش پیدا می‌کند و در نتیجه ارزش ذاتی سهام نیز تحت فشار قرار می‌گیرد. به همین دلیل، معمولا پس از افزایش نرخ بهره، نسبت قیمت به درآمد یا همان P/E بازار کاهش پیدا می‌کند و بخشی از قیمت‌ها تعدیل می‌شود.این کارشناس بازار سرمایه درباره اثر متفاوت افزایش نرخ سود بر صنایع بورسی توضیح داد: این سیاست روی همه صنایع اثر یکسانی ندارد. شرکت‌هایی که بدهی بانکی بالایی دارند، از جمله برخی شرکت‌های لیزینگی، انبوه‌سازی و شرکت‌های سرمایه‌بر، بیش از سایر گروه‌ها تحت فشار قرار می‌گیرند؛ زیرا هزینه تامین مالی آنها افزایش می‌یابد.وی ادامه داد: در مقابل، شرایط برای صنعت بانکی می‌تواند تا حدی متفاوت باشد و افزایش نرخ سود در برخی بخش‌ها به بهبود وضعیت درآمدی بانک‌ها کمک کند. البته این موضوع به ترکیب دارایی‌ها، نرخ تجهیز منابع، کیفیت ترازنامه و میزان مطالبات بانک‌ها نیز بستگی دارد.علی‌بخشی درباره وضعیت صنایع صادرات‌محور نیز گفت: شرکت‌هایی مانند پتروشیمی‌ها، فلزی‌ها و معدنی‌ها در صورتی که هم‌زمان با افزایش نرخ سود، نرخ ارز نیز رشد کند، می‌توانند بخشی از اثر منفی نرخ بهره را جبران کنند؛ چراکه سودآوری این شرکت‌ها بیش از آنکه وابسته به نرخ بهره باشد، به نرخ ارز و قیمت‌های جهانی وابسته است.وی در پاسخ به این پرسش که آیا افزایش نرخ سود الزاما به معنای تداوم رکود در بورس است، گفت: نمی‌توان گفت چنین اتفاقی همیشه باعث نزولی ماندن بازار سهام می‌شود. وقتی بازار این سیگنال را دریافت می‌کند که سیاست‌گذار پولی یا بانک مرکزی به سمت افزایش نرخ‌ها حرکت کرده، بخشی از فعالان اقتصادی این پیام را به عنوان نشانه‌ای از تداوم فشارهای تورمی در آینده تفسیر می‌کنند.این کارشناس افزود: در اقتصادی که با تورم بالا روبروست، رشد نقدینگی، افزایش نرخ ارز و افزایش نرخ فروش شرکت‌ها می‌تواند در دوره‌های بعدی روی سودآوری بنگاه‌ها و مسیر بازار سرمایه اثرگذار باشد. بنابراین ممکن است در کوتاه‌مدت بورس از افزایش نرخ سود آسیب ببیند، اما در بلندمدت متغیرهایی مانند تورم، نرخ ارز و رشد اسمی سود شرکت‌ها می‌توانند تصویر بازار را تغییر دهند.

علی‌بخشی با هشدار نسبت به اثر افزایش نرخ بهره بر بخش واقعی اقتصاد گفت: افزایش نرخ بهره می‌تواند وضعیت صنعت و تولید را که هم‌اکنون نیز در شرایط رکودی قرار دارد، با فشار بیشتری مواجه کند. وقتی شاخص مدیران خرید صنعت به محدوده ۳۷ رسیده، افزایش هزینه تأمین مالی می‌تواند شرایط تولید را دشوارتر کند. کارشناس بازار سرمایه تاکید کرد: با بالا رفتن نرخ بهره، تأمین مالی شرکت‌ها سخت‌تر و گران‌تر می‌شود. این موضوع می‌تواند بر واردات مواد اولیه، سرمایه در گردش شرکت‌ها و حتی حفظ نیروی کار اثر منفی بگذارد. در شرایطی که اقتصاد همچنان با محدودیت‌های تحریمی مواجه است، اگر تحریم‌ها کاهش پیدا نکند، فشار بر واردات مواد اولیه و تولید بیشتر خواهد شد. تداوم چنین شرایطی در بلندمدت می‌تواند تولید را با اختلال جدی مواجه کند و اثر آن در نهایت به سودآوری شرکت‌ها و بازار سرمایه نیز منتقل شود.

ورود به بورس بدون سواد مالی

شاهین احمدی، کارشناس بازار سرمایه با تأکید بر اینکه ورود به بازار سرمایه بدون دانش و سواد مالی می‌تواند ریسک‌های جدی برای سرمایه‌گذاران ایجاد کند، تاکید کرد: افرادی که قصد ورود به بازارهای مالی را دارند، پیش از هر اقدامی باید حداقل با مبانی حسابداری، مفاهیم اولیه ارزش‌گذاری، ابزارها و نهادهای مالی و همچنین ریسک‌های مرتبط با هر یک از این ابزارها آشنا شوند.این آموزش‌ها می‌تواند از طریق مطالعه شخصی، دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی کسب شود و بدون چنین آمادگی‌ای، سرمایه‌گذاری در بورس با مخاطرات قابل توجهی همراه خواهد بود.

او افزود: برای سرمایه‌گذاران غیرحرفه‌ای که به دنبال پذیرش ریسک کم‌تری هستند، تنها کسب دانش کافی نیست و تشکیل یک سبد متنوع از دارایی‌ها نیز اهمیت زیادی دارد. ترکیب صندوق‌های سهامی، درآمد ثابت، طلا و صندوق‌های در صندوق می‌تواند ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش داده و از آسیب‌های ناشی از نوسانات بازار جلوگیری کند.مدیرعامل کارگزاری نماد شاهدان با اشاره به تفاوت سطح ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران تاکید کرد: افراد با ریسک‌پذیری بالا می‌توانند از ابزارهایی مانند صندوق‌های اهرمی و صندوق‌های بخشی استفاده کنند که بازده بالقوه بالاتری دارند، اما در مقابل ریسک بیشتری نیز به سرمایه‌گذار تحمیل می‌کنند. در مقابل، سرمایه‌گذاران با ریسک متوسط بهتر است به سراغ صندوق‌های «صندوق در صندوق» یا صندوق‌های سهامی بزرگ بروند؛ زیرا این صندوق‌ها با سرمایه‌گذاری در مجموعه‌ای از صندوق‌های مختلف، امکان تنوع‌بخشی بیشتری را فراهم کرده و سطح ریسک را متعادل می‌کنند. همچنین برای افراد کم‌ریسک، صندوق‌های درآمد ثابت و در کنار آن، سرمایه‌گذاری محدود در صندوق‌های طلا می‌تواند گزینه مناسب‌تری باشد.

احمدی با اشاره به نقش نهاد ناظر در هدایت سرمایه‌گذاران گفت: سازمان بورس می‌تواند با ارزیابی میزان دانش مالی و همچنین اندازه پرتفوی سرمایه‌گذاران، آنها را متناسب با سطح آگاهی و توانایی پذیرش ریسک دسته‌بندی کند و دسترسی هر گروه را به ابزارهای کم‌ریسک، با ریسک متوسط یا پرریسک متناسب با شرایطشان تنظیم کند.او پیشنهاد کرد: برای معاملات پرریسک، محدودیت‌های بیشتری در نظر گرفته شود تا افرادی که دانش و تجربه کافی ندارند، بدون طی کردن فرآیندهای لازم وارد این حوزه نشوند. الزام به گذراندن دوره‌های آموزشی، انجام ارزیابی‌های اولیه یا امضای بیانیه‌های پذیرش ریسک، از جمله اقداماتی است که می‌تواند به حفاظت از سرمایه‌گذاران و افزایش کیفیت سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه کمک کند.